

## PAULO TỸ CARTA HAN: GALÁCIA TÁ KE AG MỸ CARTA

<sup>1</sup> Paulo tỹ rá vễ, inh. Isỹ ga tỹ Galácia tá ke ag mỹ rán hã vễ. Jesus Cristo hã vỹ inh fêg, sỹ tỹ ti apóstolo jê jé, êg jóg tỹ Topê ti ke gé. Êprã ke tỹ inh fêg pijé'. Jesus Cristo hã ne inh fêg', Topê tỹ ùn rĩn mãn mũ ti, ti ter kar kỹ.

<sup>2</sup> Sỹ inh mré ke ag mré ga tỹ Galácia tá ke ag mỹ rán hã vễ, ù tỹ Galácia tá Jesus to vẽnhmãn tĩ ag mỹ.

<sup>3</sup> Topê mỹ sóg to vĩ tĩ, ti tỹ ãjag tar han jé, êg jóg mág tỹ ãjag krĩ kuprãg jé, êg pã'i tỹ Jesus Cristo ti ke gé.

<sup>4</sup> Ti hã ne ù tỹ ã tén mũ ag mỹ vênh fêg', ti tỹ êg tỹ Topê vĩ mranh tỹ tũ' he jé, kỹ tóg êg kren han, êprã ke jykre to. Êprã ke jykre tỹ pãno nĩ kỹ tóg vênh jykre tag ki êg kunũ. Êg jóg tỹ Topê tỹ nén ve sór mũn hã vễ, ti hã ne Jesus mỹ tag tó ja nĩ'.

<sup>5</sup> Kỹ êg tóg Topê to vĩ há han sór mũ, kỹ tóg tũg' he jãvãnh nĩ, ti to vĩ há tag ti. Hã vễ.

### *Jesus kãme pĩr nĩ*

<sup>6</sup> ãjag ne tóg kãnhmar sỹ ãjag mỹ Cristo kãmén ja ên tovãnh sór mũ', ti tỹ êg jagfy ter ja kãme ti. Ti kãme ù nón mũ sór ãjag tóg mũ, Cristo tỹ êg mỹ tó ja tũ nón. Inh mỹ tóg e tĩ mỹr, ãjag jykre tag ti.

<sup>7</sup> Cristo kãme vỹ pĩr nĩ, kỹ ti kãme ù tóg tũ tĩ. Hã ra ù ag tóg ãjag krĩ kufy han sór mũ, hã kỹ ag tóg Cristo kãme ên ki króm há han tũ nĩgtĩ. Û tó sór ag tóg mũ mỹr, Cristo jykre to, hã vỹ: “ãjag krenkren

je ãjag tóg Cristo ki rã kar ký Judeu ag jykre han ke mũ gé, Topẽ tỹ Moisés mỹ nén tó ja ên ti,” he mũ.

<sup>8</sup> Hã ra sóg ãjag mỹ tó há han ja nĩgtĩ, isỹ ãjag mỹ: “ti ki rã tãvĩ han je ãjag tóg ke mũ,” hen ký. Ủ tỹ inh vĩ tag ri ke tó tũ ag je mũ kónãn. Hẽn ri ke mũn isóg ãjag mỹ tag tó tũ nĩ, hẽn ri ke mũn sóg ti pãte nén ủ tónh ke mũ. Ký inh je tĩg kónãn. Hẽn ri ke mũn kanhkã tá Topẽ tỹ jẽnẽ jafã tóg isỹ tó ja ên ri ke han ke tũ nĩ, pãte tóg hẽn ri ke mũn nén ủ tó sór mũ. Ký ti je tĩg kónãn.

<sup>9</sup> Tag tó ja inh nĩ, ký sóg tó mãn mũ sir. Ủ tỹ ãjag mỹ Cristo kãmén ký, hã ra tóg ãjag mỹ isỹ tó ri ke han tũ nĩ, isỹ tó pãte tóg ủ tó sór mũ, ký ti je tĩg kónãn.

<sup>10</sup> Vĩ tar han sóg tĩ, êprã ke kórég ag to. Inh pi(jé) ón ký ag mỹ vĩ há han sór mũ', ag tỹ iso há nỹtĩ je'. Êprã ke ag tỹ iso há nĩ tag, ag tỹ iso kórég nĩ tag tóg inh mỹ tỹ nén ủ tũ nĩ.

Isỹ êprã ke ag tỹ iso nén tó mũ to jykrén nĩ ra inh hỹn Cristo tũ ki rĩr tũ nĩnh mũ vễ. Hã ra sóg ti hã to jykrén tĩ. “Isỹ nén tó mũ hỹn ti mỹ há nĩ, ti mỹ kórég nĩ vó?” he sóg tĩ, ti tỹ inh mỹ vĩ há han je, Topẽ ti.

### *Paulo tỹ Topẽ vĩ hã tó*

<sup>11-12</sup> Cristo kãmén ja inh nĩgtĩ, isỹ ãjag mỹ: “ti ki rã ký ãg krenkren ke mũ, ãg tỹ Moisés jykre han tũ ra,” hen ký. Êprã ke tỹ véké nén ủ to jykrén ja pijé', sỹ ãjag mỹ nén tó mũ ti. Êprã ke tỹ inh kanhrãn ja pijé'. Ủ pi(jé) inh mỹ: “tag tómnĩ,” he mũ'. Jesus Cristo hã ne inh kanhrãn', ti hã ne inh mỹ tag tó kãn'. Tag to jykrén nĩ, inh kanhkã'.

13-14 Isỹ vāsỹ nén han ja mẽ ãjag tóg huri. Tỹ sóg Judeu krẽ nĩ, hã kỹ sóg Judeu jykre han tĩ ja nĩgtĩ, Moisés tỹ ãg jóg'jóg ve ag mẽ Topẽ jykre tó ja ãn ti. Kỹ sóg inh povo jykre ki, Judeu jykre ki sóg vāsãn mág, hã kỹ sóg inh régre ag pãtén, sỹ ãg jykre ki króm to tar tãvĩ nĩn kỹ. ãg jóg'jóg ve ag jykre tãvĩ han sóg nĩgtĩ mẽr, tag hã mẽ sóg êkrén ja nĩgtĩ. Kỹ sóg kygnẽ kỹ: “Jesus hỹn ón kỹ vēsỹ Topẽ han,” he ja nĩ gé. Hã kỹ sóg ti ki ge kỹ nỹtĩ ag vóg kónãn tãvĩ han, isỹ ag tỹ tũ' he jé. Ag jagãgtãn vãnh ja inh nĩgtĩ.

15-16 Hã ra Topẽ tóg kejẽn inh mẽ Jesus to: “inh kósín vỹ tỹ ti nĩ,” hé, isỹ fóg ag mẽ, kanhgág ag mẽ ti kãmén jé, ã tỹ mẽ ja tũ ag kar mẽ. Ti hã tóg inh mur to hã inh kuprẽg, inh jagãgtãn kỹ. Kỹ, Jesus tỹ inh mẽ vẽn ven kar inh pi(jé) ãprã ke ã mré vēmén', ti ki jēmẽ jé'.

17 Kỹ sóg Jerusalém ra tĩg ja tũ nĩ gé, sỹ ijo apóstolo ag mré vēmén jé. Ga tỹ Arãbia ra sóg vyr, ãn kã, kar kỹ sóg tá kãtĩg kỹ cidade tỹ Damasco tá jun mãn.

18 Kỹ, 3 anos tũg kỹ sóg kejẽn Jerusalém ra vyr, sỹ apóstolo Pedro mré vēmén jé. Ti mré sóg kurã tỹ 15 (ke) han, tãvĩ.

19 ãn kã inh pi(jé) apóstolo ã ag vé'. Tiago hã ve inh, ãg Senhor jãvy ãn, isỹ Pedro mré vĩn kỹ.

20 ãjag mẽ sóg ki hã rán mũ. Inh pi(jé) ón mũ', Topẽ hã ne ki kanhró nĩ'.

21 Tag pãte sóg ga tỹ Síria ra vyr, ga tỹ Cilícia ra ke gé.

22 Isỹ ra tĩg jé sóg ga tỹ Judéia fĩn rãm. Kỹ Judéia tá Jesus to vẽn mãn tĩ ag inh ki kagtĩg nỹtĩ ja nĩgtĩ.

Inh ve ja tũ ag nýtĩ ver, Judéia tá Cristo ki ge kȳ nýtĩ ag.

<sup>23</sup> Iso vĩ hã mẽ ja ag tóg nĩgtĩ, hã vỹ: “ũ tỹ ěg vóg kónãn mũ ěn nĕji Cristo tó mũ,” he mũ. “Vãsỹ tóg ũ tỹ ti ki ge kȳ nýtĩ ag tũg sór ja nĩ, hã ra tóg ũri ti kãmén mũ ha, nĕji,” he ja ag tóg nĩgtĩ iso.

<sup>24</sup> Kȳ ag tóg isugrĩn Topĕ to vĩ há han ja nĩgtĩ, ag tỹ tag mẽ kȳ.

## 2

*Paulo jykre tỹ apóstolo ũ ag mỹ há nĩ.*

<sup>1</sup> Tag pãte 14 anos tũg kar sóg Jerusalém ra tũg mãn gé, Barnabé mré, kȳ Tito tóg ěg mré vyr gé.

<sup>2</sup> Topĕ tỹ inh mỹ: “ha ra tĩg,” he ja vē. Tá jun kȳ sóg ag mỹ isỹ nén tó tĩ ěn kãmén kãn ja nĩ sir, sỹ fóg ag mỹ nén kãmén tĩ ěn ti. Vyr mỹ sóg tag to pã'i ag mré vĕmén. Fóg ag mỹ sóg: “Jesus ki rã kȳ ěg krenkren ke mũ, ěg tỹ Moisés jykre han tũ ra,” he tĩ. Kȳ sóg tag to pã'i ag ki jĕmě sór ja nĩ, sỹ ag mỹ: “mỹ há, fóg ag tỹ Moisés jykre han tũ ra, kanhgág ag ke gé?” he jé. Isỹ fagrĩnh mỹ rãnrãj jãvãnh tóg tĩ, isỹ fagrĩnh mỹ carreira ri ke han jãvãnh tóg tĩ, hã kȳ sóg ag ki jĕmĕnh vyr.

<sup>3</sup> Kȳ tóg ag mỹ há tĩ, sỹ fóg ag mỹ, kanhgág ag mỹ Jesus hã tó mũ ti, sỹ ag mỹ Moisés tó tũ ra, sỹ ag mỹ Judeu ag jykre tó tũ ra, sỹ ag mỹ: “ha ãjag gré fár junun kym,” he tũ ra. Hã kȳ ag tóg Tito mỹ: “ha kym,” he ja tũ nĩ gé. Fóg tỹ Grego vē, Tito ti, ũ tỹ Jerusalém ra inh mré tĩ mũ ěn ti. Hã kȳ tóg ã gré fár kym ja tũ nĩ, ti tỹ tỹ Judeu tũ nĩn kȳ.

<sup>4</sup> Hã ra ón kȳ Jesus ki ge kȳ nýtĩ ag tóg ti kym sór ja nĩ. Ón kȳ ag tóg Jesus jykre ve sór ja nĩ. “Ti

mỹ Moisés jykre tovãnh tũ'?" he ag tóg iso. Ag tỹ Moisés jykre krêm êg vin mãn sór ja vê, kỹ tóg êg patrão ri ke nĩ, Moisés jykre ên ti.

<sup>5</sup> Hã ra sóg ag kato tẽ. Inh pi(jé) ag mỹ: “hỹ,” he ja nĩgtĩ'. Ag kato tẽ tãvĩ han ja inh nĩgtĩ ãjag jagfy, ãjag tỹ vẽnĩ vĩ há hã kri fi jé, Jesus kãme tỹ ãjag mỹ sér tí jé, ãjag tỹ Moisés jykre kufy ên han tũ nĩn kỹ.

<sup>6</sup> Kỹ pã'i ag tóg isỹ ag mỹ nén kãmén mũ ên to: “tó kãn ja tũ ã nĩ,” he ja tũ nĩ gé, ùn mág ag. Vãsỹ ag tóg tỹ pã'i tũ ja nỹtĩgtĩ, ùn mág tag ag, hã ra tóg inh mỹ tỹ nén ù tũ nĩ, ha mẽ. Topẽ mỹ ti tỹ nén ù tũ nĩ, êg tỹ êprã ke ag mỹ tỹ ùn mág nỹtĩ ti, ùn sĩ nỹtĩ ti ke gé.

<sup>7</sup> Kỹ tóg pã'i tag ag mỹ há tĩ, sỹ fóg ag mỹ, sỹ kanhgág ag mỹ Topẽ vĩ tónh ke ti, ùn gré fár junun kym ja tũ ên ag mỹ, Topẽ tỹ inh mỹ: “povo ù ag mỹ tónh tĩg,” hen kỹ. “Topẽ vỹ Pedro mỹ tó, ti tỹ Judeu ag mỹ tó jé, ùn gré fár junun kym kỹ nỹtĩ ên ag mỹ, hã ra ã tóg ù ag mỹ tónh ke mũ,” he ja ag tóg nĩ inh mỹ, Jerusalém tá ùn mág ag.

<sup>8</sup> Topẽ ne Pedro ti tar han, ti tỹ tỹ Judeu ag apóstolo jẽ jé. Kỹ tóg isar han, isỹ tỹ ù ag apóstolo jẽ jé, ùn tỹ Judeu ag jykre han tũ kar ag.

<sup>9</sup> Tag ve ag, Topẽ tỹ tag to isar han mũ ve ag, Tiago ti, Pedro ti, João ti ke gé. Igreja to pã'i vỹ tỹ ag nỹtĩ, kỹ ag tóg tỹ igreja nũna ri ke nỹtĩ. Ên ag ne inh nĩgé mẽ', Barnabé nĩgé ke gé. Hã kỹ ag tóg êg mỹ: “há ti nĩ, ãjag rãnrãj ti, ãjag tỹ nén han sór mũ ti,” he mũ. “Ha fóg ag mỹ tónh mũjêg, kanhgág ag mỹ, jãvo êg tóg ù tỹ Judeu ag jykre han mũ ag hã mỹ tónh ke mũ,” he ag tóg mũ êg mỹ, pã'i ag.

<sup>10</sup> Kỹ ag tóg êg mỹ to vĩ, êg tỹ ag kãmĩ ùn vêsỹrénh mũ ag jagãgtãn jé, êg tỹ ag mỹ nén ù jẽnẽ jé, fag mỹ

ke gé. Tag han sóg tĩ mÿr. Inh pi(jé) kã jatun tĩ'.

*Fóg ag tÿ Judeu ag ri ke nÿtĩ*

<sup>11</sup> Kÿ kejën Pedro tóg cidade tÿ Antioquia tá jun ja nĩgtĩ. Hã ra tóg tá kygně, kÿ sóg ti kato tẽ. Tĩ hã mÿ sóg ti kygně ěn tó.

<sup>12</sup> Kÿ Tiago tóg kejën ti mré ke ù ag jěgně ja nĩgtĩ. Ag tÿ junjun tũ ki Pedro tóg fóg ag mré jën ja nĩgtĩ, Judeu tũ ag mré. Hã ra Tiago tá ke ag tÿ junjun kÿ tóg sir Judeu tũ ag mré jën jãvãnh nĩ sir, ti tÿ Judeu ag kaměg vë sir, ùn gré junun fár kym tĩ ag jagfy. Kÿ Pedro tóg ón kÿ vÿrmÿ nĩ mũ sir, fóg ag vãm kÿ.

<sup>13</sup> Kÿ ti mré Judeu ù ag tóg fóg ag vãm mũ gé sir. Kÿ vãhã Barnabé tóg fóg ag vãm mũ gé sir. Ki kanhró ti nĩ vë, Barnabé ti, ěg tÿ jatun mÿ fóg mré nĩnh ke ti, ěg tÿ tÿ Judeu nÿtĩ ra.

<sup>14</sup> Ag kar vÿ kygně kãn, Pedro nón. Jesus jykre pijé', vënh vĩ sér pijé'.

Sÿ ag tÿ kygně tag ve kÿ sóg vënh kar rĩnve Pedro mÿ tag tó, ha mẽ. “Ha vé, Judeu vÿ tÿ ã nĩ,” he sóg ti mÿ. “Ã tÿ tÿ Judeu nĩ ra ã tóg fóg jykre han ja nĩgtĩ, fóg mré jën kÿ,” he sóg ti mÿ. “Kÿ ã tÿ ne jé ùri Judeu jykre han mãn sór nẽ? ã tÿ ne jé fóg ag mÿ: Judeu ag jykre han nĩ, he sór nẽ?” he sóg ti mÿ.

*Jesus ki ge kÿ nÿtĩ kÿ ěg povo pir ri ke nÿtĩ*

<sup>15</sup> Judeu krě vÿ tÿ ěg nÿtĩ, kÿ ěg tóg fóg ag tÿ Topě vĩ mranh tĩ ěn ri ke tũ nÿtĩ.

<sup>16</sup> Hã kÿ ěg tóg Topě tÿ vãsÿ ěg jyvën tĩ ěn ki kanhró nÿtĩ. Hã ra ěg pi(jé) tag tugrĩn Topě mÿ há nÿtĩ'. ěg tÿ Jesus Cristo ki ge kÿ ěg ti mÿ há nÿtĩ. Hã kÿ ěg tóg Jesus Cristo ki ge kÿ nÿtĩ, ěg tÿ ti mÿ tÿ ùn há nÿtĩ jé, ti tÿ ěg tÿ ti ki ge kÿ nÿtĩ tag tugrĩn ěg mÿ

věnh pãte fón jé sir. Ěg pi(jé) Topě tỹ vãsỹ ěg jyvěň tĩ ěn ki króm ja nĩgtĩ', hã kỹ ěg tóg ti mỹ tỹ ũn há tũ nỹtĩ, ěg tỹ ti tỹ vãsỹ ěg jyvěň han sór mũ ra. Topě pi(jé) Moisés tỹ ěg mỹ věnh jykre nĩm ja ěn tigrĩn ěg mỹ věnh pãte fón ke mũ'. Jesus Cristo tigrĩn ke vě.

<sup>17</sup> Kỹ tóg ge nĩ. Ěg tỹ Cristo ki ge tigrĩn ěg tóg Topě mỹ tỹ ũn há nỹtĩ. Ěg tỹ Topě vĩ mranh kỹ, hã kỹ tóg ěg mỹ věnh pãte fón mũ, ěg tỹ tỹ Judeu nỹtĩn kỹ, kỹ tóg fóg ag mỹ věnh pãte fón mũ gé, kanhgág ag mỹ ke gé.

Kỹ ãjag hỹn iso: “ã tỹ tag tó kỹ ã tóg: Cristo vỹ Topě vĩ mranh tag to há nĩgtĩ, he tĩ,” he sór mũ. Vó, hã tũ vě.

<sup>18</sup> Hã ra tag to jykrén, ha mẽ: ěg tỹ Topě tỹ vãsỹ věnh jykre to: “věnh jykre tag han mãn ke tũ ěg nĩ ha,” he kar kỹ: “vó, han mãn jé ěg tóg ke mũ, ge ra,” hen kỹ tóg věnhmỹ tĩ sir. Věnh jykre régre vě sir.

<sup>19</sup> Topě tỹ vãsỹ ěg jyvěň ja ěn ki kanhró ěg tóg nỹtĩ. Kỹ ěg tóg ti tỹ ěg jyvěň mũ ěn mẽ kỹ: “věnh jykre kóreg han kỹ sóg Topě vĩ mranh tĩ,” he mũ sir. Ti vĩ ki króm ki kagtĩg ěg tóg nỹtĩ, ěg tỹ ki króm sór mũ ra. Hã ra Cristo vỹ ěg jykre si tỹ tũ' he ja nĩ. Ti mré tóg cruz to sa ja nĩ, ěg jykre si ti. Kỹ tóg ěg mỹ věnh jykre tãg nĩm mũ sir, ěg tỹ tỹ Topě tũ nỹtĩ jé.

<sup>20</sup> Ěg jykre si vỹ tũ' hé. Hã kỹ ěg tóg ti tũ hã han tĩ, ěg tỹ ver ga kri mũn kỹ. Topě kósin ki rã tigrĩn ěg tóg sir rĩnrĩr nỹtĩ. Ti fe vỹ tỹ ěg nỹtĩ, ěg kar vỹ tỹ ti fe nỹtĩ, kỹ tóg ěg jagfy ũ tỹ ã tén tĩ ag mỹ věnh fěg, kỹ tóg ěg jagfy ter ja nĩ.

<sup>21</sup> Ti ki ge kỹ nỹtĩ tigrĩn ěg tóg Topě mỹ há nỹtĩ.

Topě tỹ ěg jagãgtãn hã vĕ. Ěg tỹ: “Topě jykre si ki króm kỹ inh hỹn Topě mỹ tỹ ũn há nĩ,” hen kỹ Cristo vỹ fagrĩnh mỹ ter ja nĩ. Kỹ ěg tóg Topě tỹ ěg jagãtãn tag tỹ tũ' he mũ. Hã tũ vĕ mỹr.

### 3

#### *Ěg tỹ Jesus ki ge kỹ ěg krenkren ke*

<sup>1</sup> Galácia tá ke', ājag ne tóg krĩ tũ nỹtĩ ve nỹtĩ'. Ũ nỹ ājag krĩn kónãn, ājag tỹ Jesus Cristo tovãnh sór jé? Ti tỹ ka to sa ja ěn tó kãn inh mỹr ājag mỹ, kỹ ājag tỹ ne jé vãsỹ vĕnh jykre ěn han sór nĕ?

<sup>2</sup> Kỹ sóg ājag ki tag jĕmĕ sór mũ, ha mĕ: Topě ne ājag mỹ ā kuprĩg jĕnĕ'. Ājag tỹ vãsỹ vĕnh jykre si ěn mũ mũ tigrĩn ājag mỹ jagrĕn kỹ nỹtĩ'? Vó, inh vĩ tigrĩn ājag tóg Cristo ki ge kỹ nỹtĩ, kỹ ājag tóg Cristo ki ge tigrĩn jagrĕn kỹ nỹtĩ.

<sup>3</sup> Kỹ krĩ vĕnh mỹ han sór tũg nĩ. Topě kuprĩg tỹ ājag krĩn kỹ ājag Jesus ki ge ja nĩ. Kỹ: vĕsóg ki sóg ti jykre ki krov,” he tũg nĩ.

<sup>4</sup> Ke tũ nĩ (mũ) ra ājag tóg fagrĩnh mỹ Topě kuprĩg tỹ jagrĕ nĩ ěn vé. Hã ra tóg inh mỹ fagrĩnh mỹ ke tũ nĩ.

<sup>5</sup> Kỹ ũ tỹ ājag mỹ ā kuprĩg jĕnĕg mũ ěn vỹ ěg tỹ nĕn han vãnh hyn han ja nĩgtĩ gé. Ti mỹ ājag tỹ vãsỹ vĕnh jykre si mũ mũ tigrĩn milagre ěn hyn han'? Vó. Ājag tỹ Cristo kãme sér mĕ kỹ ti ki ge tigrĩn tóg milagre ěn hyn han. Tag to jykrĕn.

<sup>6</sup> Kỹ Abraão to jykrĕn nĩ gé. Topě ki tóg rã kỹ nĩ ja nĩ, kỹ tóg Topě mỹ tỹ ũn há nĩ sir, Abraão ti.

<sup>7</sup> Tag to jykrĕn há han nĩ. Ěg tỹ Abraão nón Topě ki ge kỹ nỹtĩ kỹ ěg tóg Abraão krĕ'krĕ ag ri ke nỹtĩ.

<sup>8</sup> Topě vỹ fóg ag mré kanhgág ag krenkren han sór mũ, ag tỹ ti ki ge kỹ. Ủ tỹ Judeu jykre han tũ ag kar krenkren han sór tóg mũ. Hã tóg rán kỹ nĩ. Vãsỹ tóg rán kỹ nĩ, Topě vỹ tỹ rán kỹ nĩ ki. Vãsỹ tóg Abraão mũ vênh vỹ sér tag tó ja nĩ, ha mẽ: “povo kar mũ sóg vỹ há han ke mũ, ã tigrĩn,” he ja tóg nĩ, Topě ti, Abraão mũ.

<sup>9</sup> Ti mũ tóg vỹ há han ja nĩ, Topě ti, Abraão mũ, ti tỹ ti ki rã há han kỹ. Kỹ tóg ù tỹ ti nón ti ki ge kỹ nỹtĩ ag mũ vỹ há han ke mũ gé.

<sup>10</sup> Ủ tỹ vãsỹ vênh jykre si ẽn ki króm tigrĩn kren sór mũ ag mũ tóg vỹ kónãn ke mũ, Topě ti, ag tỹ ki króm sór mũ ra mranh kỹ, mỹr, ha mẽ. Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ, ha mẽ. “Topě tỹ ẽg jyvẽn mũ tóg e nỹtĩ, kỹ ti vỹ tóg rán kỹ nỹtĩ. Ếg tỹ ki króm kãn ke vẽ. Ủ tỹ mranh pir han mũ mũ tóg vỹ kónãn ke mũ, Topě ti,” he tóg, Topě vỹ tỹ rán kỹ nĩ ki.

<sup>11</sup> Hã kỹ ẽg tỹ Topě tỹ vãsỹ ẽg jyvẽn mũ ẽn ki króm sór mũ ra ẽg tóg ti mũ tỹ ùn há tũ nỹtĩ, Topě ti mũ, ẽg tỹ ki króm kãn tũ nĩn kỹ. Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ gé: “ẽg tỹ Topě ki ge kỹ nỹtĩn hã kỹ ẽg tóg ti mũ tỹ ùn há nỹtĩ, kỹ ẽg tóg krenkren ke mũ ha,” he ja tóg nĩ, Topě vỹ tỹ rán kỹ nĩ ki.

<sup>12</sup> Kỹ Topě tỹ vãsỹ ẽg jyvẽn tĩ ẽn vỹ ẽg tỹ ti ki rã ri ke tũ nĩ. Hã kỹ tóg tag tó ja nĩ, Topě ti, ha mẽ: “ãjag tỹ inh vỹ ki króm tigrĩn ãjag krenkren ke mũ,” he ja tóg nĩ. Hã ra ẽg tóg ki króm ki kagtĩg nỹtĩ, hã kỹ ẽg tóg ti jykre si ki króm sór mũ ra ki króm ja tũ nĩ, hã kỹ ẽg tóg krenkren ke tũ nĩ sir.

<sup>13</sup> Jãvo ẽg tỹ Cristo ki ge kỹ ẽg krenkren ke mũ. Topě vỹ ẽg mũ vỹ kónãn ke mũ vẽ, ẽg tỹ ti tỹ vãsỹ ẽg jyvẽn mũ ẽn mranh ja to. Hã ra Cristo tóg ẽg kren

han mũ, Topě tỹ ěg mỹ vĩ kónãn tũ nĩ jé. Cristo hã ne Topě mỹ: “ha ag jagfy inh hã mỹ vĩ kónãn,” he ja nĩgtĩ'. Ti to tag tóg rán kỹ nĩ, ha mẽ: “ũ tỹ cruz to sa mũ ěn mỹ tóg vĩ kónãn mũ, Topě ti,” he ja tóg nĩgtĩ, Topě vĩ tỹ rán kỹ nĩ ki.

<sup>14</sup> Ti tỹ Cristo hã mỹ vĩ kónãn kỹ tóg ěg hã mỹ vĩ há han mũ sir, ti tỹ Abraão mỹ vĩ há han ja ěn ri ke. Fóg ag mỹ tóg vĩ há han mũ, kanhgág ag mỹ ke gé, Jesus Cristo tugrĩn. Kỹ tóg ěg mỹ ã kuprĩg jẽněg mũ sir, ěg tỹ ti ki rã ja tugrĩn. Tó ja ti nĩ, ti tỹ ěg jagrěn ke ti, kỹ tóg ke mũ, ěg tỹ ti ki rã ja tugrĩn.

*Abraão tỹ Topě vĩ kri nĩm kỹ tỹ ũn há nĩ*

<sup>15</sup> Inh kanhkã', ěprã ke jykre to jykrén. Kejěn ũn régre ag tóg jagně mré nén ũ to jykrén tĩ. To jykrén kar kỹ ag tóg rán tĩ, kỹ ag tóg ãjag jygi ránrán tĩ gé sir. Ag jygi ránrán kar kỹ ũ tóg sir tỹ nén ũ han mãn ke tũ nĩ. Rán kỹ tóg nĩ nĩ, kỹ ag tóg tỹ ti rá ũ han tũ nĩgtĩ sir. ěprã ke jykre hã vě.

<sup>16</sup> Kỹ Topě jykre vỹ ge nĩgtĩ gé. Topě vỹ Abraão mỹ tó ja nĩ, vãsỹ, ti tỹ ti mỹ nén ũ há han ke ti, ti krě'krě mỹ ke gé. Kỹ tóg, ti tỹ ti krě'krě tó kỹ (tóg) Abraão krě'krě ag kã ũn pir hã tó ja nĩ. Ti pi(jé) Abraão mỹ: “ã krě'krě ag,” he ja nĩ. “Ã krě'krě,” he ja ti nĩ, hã vỹ: Cristo, he mũ, hã vỹ: Abraão krě'krě ag kã ũn pir, he mũ.

<sup>17</sup> Kỹ Topě tóg Moisés mur ke to hã Abraão mỹ ti tỹ ti krě'krě ag kã ũ mỹ vĩ há han ke tag tó ja nĩ, ti tỹ Abraão mré jykrén kỹ. Kỹ, tag pãte, 430 (ke) anos tũg kỹ tóg Moisés mỹ ti tỹ ěg jyvěn ke ěn nĩm. Hã ra tóg ã tỹ Moisés mỹ věnh jykre ěn nĩm mũ ra tóg ã tỹ Abraão mỹ věnh jykre tó ja ěn tỹ tũ' he ja tũ nĩ.

18 Kĩ Topẽ tỹ Abraão mỹ: “ve jé ã tóg ke mũ, ã krẽ'krẽ mrẽ,” he ja ãn tigrĩn tóg ve ja nĩ, Topẽ vĩ hã tigrĩn tóg ve ja nĩ, Abraão ti. Ti tỹ ěg jyvẽn ěn to ke tũ vễ, ti tỹ ěg mỹ: “ẽn ve jé ãjag tóg ke mũ,” hen kỹ ěg tóg venh ke mũ, ti vĩ tugnĩn.

19 Kỹ ãjag hỹn inh mỹ: “Topẽ tỹ ne jé Moisés mỹ ti tỹ ěg jyvẽn ke ěn tó ja nễ?” he sór mũ. Ěg tỹ: “venh jykre kórég han kỹ inh hỹn tóg Topẽ vĩ mranh,” he jé, hã jé Topẽ tóg Moisés mỹ ti tỹ ěg jyvẽn ke ěn nĩm ja nĩ, Jesus mur ke to hã. Abraão kósin tỹ Jesus mur ke tũg ki ke ja vễ, Topẽ tỹ ěg jyvẽn ja ěn ti. Ti hã mỹ tóg vĩ há han sór ja nĩ, Topẽ ti, Jesus hã mỹ.

Topẽ tỹ Israel ag jyvẽn kỹ tóg ã tỹ jẽnẽ jafã ag mỹ tó ja nĩ. Kỹ Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ag tóg Moisés mỹ tó ja nĩ, Moisés tỹ Israel ag mỹ kãmén jé. Topẽ tỹ ěg jyvẽn jafã ti nĩ ja nĩ, Moisés ti.

20 Topẽ jẽgja kã jẽg kỹ tóg Israel ag mỹ vĩ ja nĩgtĩ, Moisés ti, Topẽ tỹ Israel ag mré jykren kỹ. Kỹ Moisés tóg ag jyvẽn, ag tỹ Topẽ vĩ ki króm jé. Topẽ tỹ ěg kren han kỹ tóg ge tũ nĩgtĩ. ã pir mỹ tóg ěg mỹ tó mũ, ti tỹ ěg kren han sór mũ ti, Topẽ ti. Ủ tóg ti jagfy ěg mré vĩ tũ nĩ sir.

### *Topẽ vỹ ěg jyvẽn, ěg tỹ ti vỹ ki kanhrãnjé*

21 Isỹ tag tó kỹ Topẽ hỹn ãjag mỹ tỹ ùn ón mé nĩ ve nĩ. “Topẽ tỹ ěg jyvẽn mũ ra ěg tóg ti vỹ mranh tĩ. Hã kỹ tóg ěg vóg kónãn ke mũ. Kỹ tóg ěg kren han ke tũ nĩ,” he ãjag hỹn tĩ. Vó, Topẽ pi(jé) ón tĩ'. Hã ra Topẽ tỹ ěg jyvẽn mũ ra ěg tóg ki króm tũ nĩgtĩ, hã kỹ ti tỹ ěg jyvẽn tag tóg ěg kren han jãvãnh nĩ. Ti tỹ ěg jyvẽn ěn tỹ ěg kren han mũ ra ěg tóg ti tỹ ěg jyvẽn tigrĩn jykre kuryj nỹtĩnh mũ vễ.

<sup>22</sup> Hã ra tag tóg rán kÿ nĩ, ha mẽ: “vẽnh kar vÿ Topẽ vĩ mranh kãn ja nĩgtĩ,” he ja tóg nĩ, Topẽ vĩ tÿ rán kÿ nĩ ki. Kÿ ãg tÿ Jesus ki ge hã kÿ ãg tóg krenkren ke mũ sir. Ủ tÿ ti ki ge kÿ nÿtĩ ag hã vÿ krenkren ke mũ.

<sup>23</sup> Kÿ, ãg tÿ Cristo ki rãnh ke to hã ãg tóg Topẽ tÿ vãsÿ ãg jyvẽn mũ ãn krẽm nÿtĩ ja nĩgtĩ, kÿ tóg ãg kanhrãn tĩ ja nĩgtĩ. Ti tÿ ãg mrãnmrãn ri ke ja ti nĩgtĩ, ti vĩ ti. Krẽm ãg tóg sigse kÿ nÿtĩ ja nĩgtĩ. ãg tÿ Cristo ki ge kÿ ãg tóg kygvar kÿ nÿtĩ sir. Cristo mur to hã ke ja vẽn, Topẽ tÿ vãsÿ ãg jyvẽn ja ti.

<sup>24</sup> Kÿ tóg ãg jyvẽn ja nĩgtĩ, ãg tÿ Cristo ki rãnh ke to jykrén jé. Cristo ki ge tugrĩn ãg tóg Topẽ mẽ tÿ ùn há nÿtĩ ha.

<sup>25</sup> Kÿ, ãg tÿ ti ki rã kar kÿ ãg tóg Topẽ tÿ vãsÿ ùn mẽ: ag jyvẽn nĩ, he mũ ãn krẽm ke tũ nÿtĩ ha.

<sup>26</sup> Topẽ krẽ vÿ tÿ ãg nÿtĩ ha, ãg tÿ Jesus Cristo ki ge kÿ.

<sup>27</sup> Ti jiji tó kÿ ãg kygpe kÿ nÿtĩ, kÿ ãg tóg ti ri ke nÿtĩ sir, tÿ ti hã ri ken hã vẽn.

<sup>28</sup> Hã kÿ ãg tóg tÿ jagnẽ hã nÿtĩ gé. Kÿ ãg tÿ ti ki ge kÿ Judeu ag vÿ fóg ag ri ke nÿtĩ, kÿ fóg ag vÿ kanhgág ag ri ke nÿtĩ gé. Ủ camarada ag vÿ ãjag patrão ri ke nÿtĩ. Ag vÿ fag ri ke nÿtĩ gé. Nén ù pir vÿ tÿ ãg nÿtĩ, ãg tÿ Jesus Cristo ki ge kÿ nÿtĩn kÿ.

<sup>29</sup> Kÿ, ãg tÿ tÿ Cristo mré ke nÿtĩn kÿ ãg tóg tÿ Abraão krẽ'krẽ ag ri ke nÿtĩ gé sir, ãg kar, kÿ ãg venh ke mũ sir, Topẽ tÿ Abraão mẽ nén to mũ ãn ti.

## 4

<sup>1</sup> Sÿ ãjag mẽ kãmén mãn ke vẽn, sÿ nén tó ja ãn ti. Ủn rico kósın vÿ ti tũ mãn kãn ke mũ, ti mog kÿ. Ti

tỹ ver sĩ nĩn kỹ tóg nén ù venh ke tũ nĩ ver. Ti panh camarada ri ke tóg nĩ ver, ti sĩ nĩn kỹ. Hã ra ti panh tỹ nén kar vỹ tỹ ti tũ nỹtĩnh ke mũ.

<sup>2</sup> Ge ra ag tóg ver ti kanhrãn tĩ, ti sĩ nĩn kỹ. Kỹ ti kri ke ag ne ti tũ to jykrén tĩ!. Gen kỹ tóg kejẽn ti panh tỹ ti mỹ kurã nĩm ja ẽn pètẽm ke mũ. Ẽn kã tóg ã tũ mãn kãn ke mũ sir.

<sup>3</sup> Ge ti nĩgtĩ ẽg mré, ẽg tỹ tỹ Topẽ krẽ nỹtĩn kỹ. Jesus mur ke to hã ẽg tóg gĩr ri ke nỹtĩ ja nĩgtĩ. Nén kar tãn kamẽg ja ẽg tóg nĩgtĩ, krĩg tãn mré hã. Ẽg sigse ri ke han ja ag nĩgtĩ, nén tãn ag.

<sup>4</sup> Kỹ, ti kurã tá krỹg kỹ Topẽ tóg ã kósin jẽnẽ. Ẽprã ke fi ki tóg mur. Moisés tỹ ẽg jyvẽn tĩ ẽn ki króm kãn ja tóg nĩgtĩ.

<sup>5</sup> Ẽg kren han jé tóg mur, ti tỹ Moisés tỹ ẽg jyvẽn ja ẽn to ẽg kygvãn jé sir, ẽg tỹ vãhã tỹ Topẽ krẽ pẽ nỹtĩ jé sir. Tỹ ẽg ti krẽ tũ ja nỹtĩgtĩ vẽ, hã ra Topẽ tóg ẽg jẽ'ỹn sór mũ ha sir.

<sup>6</sup> Kỹ ẽg tóg tỹ ti krẽ nỹtĩ sir. Ẽg tỹ tỹ ti krẽ nỹtĩn kỹ tóg ẽg mỹ ã kuprĩg jẽnẽg mũ sir, ti tỹ tỹ ẽg jagrẽ nĩ jé. Ti kósin kuprĩg ri ke ti nĩ, Topẽ kuprĩg ti. Ẽg jagrẽ tag tỹ ẽg tóg sir Topẽ to: “ẽg jóg mág,” he tĩ.

<sup>7</sup> Hã kỹ ẽg tóg tỹ ù camarada ri ke tũ nỹtĩ ha. Topẽ krẽ vỹ tỹ ẽg nỹtĩ ha. Kỹ, ẽg tỹ tỹ ti krẽ nỹtĩn kỹ ẽg tóg ti tỹ nén mãn ke mũ gé sir, ti tỹ ẽg mỹ nén nĩm ke ti. Topẽ tỹ ẽg mỹ nén han hã vẽ.

### *Paulo tỹ krĩ kufy nĩ*

<sup>8</sup> Vãsỹ ãjag tóg Topẽ ki kagtĩg ja nỹtĩgtĩ. Kỹ ãjag tóg ón kỹ vẽn hãgrã hã to: “ẽg Topẽ vẽ!,” he ja nĩgtĩ. Vẽn hãgrã pi(jé) tỹ Topẽ nĩ!. Vẽn hãgrã hã nón mũn kỹ ãjag tóg sigse kỹ nỹtĩ ja nĩgtĩ.

<sup>9</sup> Ūri ājag tóg Topē ki kanhró nýtī jāvo. Hã ra tóg vãsý ājag ki kanhró nĩ ja nĩ vē, Topē ti, ha mẽ. Ký ājag tỹ ne jé tỹ nén kar tân ag mré ke nýtī mãn sór nē? Krój ti nýtī, nén kar tân ti, to ěg jagtar' he nýtī ja nĩgtī, sigse ký ěg nýtī ja nĩgtī, ěg tỹ tỹ ag mré ke ja nýtīn ký. Ājag mý sigse ký nýtī mãn sór mũ'?

<sup>10</sup> Kurã to ājag tóg jykrén sór mũ, kurã kórég to, kar ký kysã kórég to ke gé, prýg kórég to ke gé.

<sup>11</sup> Inh kaně jur tóg tĩ, sý tag mẽ ký. Inh hýn fagrĩnh mý ag mý Jesus kãmén, he sóg tĩ, mýr.

<sup>12</sup> Inh kanhkã, inh ri ke nýtī sórmnĩ. Ājag mré ke vỹ tỹ inh nĩ, ký inh ri ke han sórmnĩ. Tag hã to sóg vĩ mũ, ājag mý. Ājag pi(jé) inh jũ han'.

<sup>13</sup> Sý ājag ki jun vén mũ ěn mĩ ěkré, sý ājag mý Topē vĩ tó vén mũ ti. Ěn kã sóg kaga nỹ ja nĩgtī.

<sup>14</sup> Ký tóg ājag mý e tĩ ja nĩgtī, ājag tỹ inh kaga ven ký. Ge ra ājag tóg iso é he ja tũ nĩgtī, ti pi(jé) ājag mý jěgry ja nĩgtī', inh kaga ti. Inh mý vĩ há han ja ājag tóg nĩgtī, sý tỹ Topē tỹ jěně jafã nĩn ký, ājag mý. Ājag tỹ Jesus Cristo ki rĩr mũ ěn ri ke han ja ājag tóg nĩgtī isý.

<sup>15</sup> Ěn kã tóg ājag mý sér pě tĩ ja nĩgtī. Hã ký ājag tóg inh jagãgtãn ja nĩgtī. Isý ājag mý ājag kaně to vĩ ra ājag hýn inh mý vin ke mũ vē. Ký ti tỹ ne jé ājag mý sér tũ tĩ nē, ūri?

<sup>16</sup> Ājag mý sóg ki hã tó mũ. Inh mý tag tugrĩn ājag mý kórég nĩ ha'? Inh mý tóg e tĩ, tag ti.

<sup>17</sup> Ū ag tóg ājag mý vĩ há han sór mũ. Ag ón vē hã ra. Ag tỹ ājag tỹ inh kato tě han sór vē, hã ký ag tóg ón ký vĩ há han sór mũ, ājag tỹ ag hã nón mũ jé sir, isovãnh ký.

18 Há ti nĩ vĕ, nĕn ũ há tỹ ājag mỹ sér nĩn kỹ. Isỹ ājag mré nĩn kỹ nĕn ũ há ěn tóg ājag mỹ sér nĩ ja nĩgtĩ. Kỹ ājag tỹ tag tovānh tũ nĩ kỹ tóg há tĩ, inh mỹ. Kỹ nĕn ũ há hā to tar nỹtĩmnĩ.

19 Inh krĕ', ājag mỹnh ri ke vỹ tỹ inh nĩ. Ěg mỹnh fi ne kaga tĩ', ěg tỹ fi ki mur ken kỹ. Fi kaga tag ri ke han mǎn inh, ājag to. Ājag tỹ Cristo hā ri ke nỹtĩn kỹ tóg há tĩ, sỹ tag hā ve sór vĕ, hā jé sóg ěg mỹnh fi kaga ěn ri ke han mǎn mũ, ājag tugrĩn.

20 Sỹ ājag mré nĩnh há tóg tĩ, sỹ ājag mré vĕmĕn jé, sỹ ājag mỹ kāmĕn há han jé sir. Sỹ komĕr hā ājag mỹ kāmĕn há tóg tĩ. Hā ra sóg kanĕ jur mũ, ājag to, hā kỹ sóg vĩ mũ.

### *Agar fi mré Sara fag to vĕnh jykre*

21 Ājag kāmĩ ũ tóg Moisés tỹ ěg jyvĕn ja ěn han sór mũ. Ājag hỹn mĕ kǎn ja tũ nĩ, vāsỹ vĕnh jykre ěn ti, hā kỹ ājag tóg han sór mũ. Ājag tỹ mĕ há han kǎn ja nĩ ra ājag hỹn han sór ke tũ nĩ vĕ. Hā mĕ, vāsỹ vĕnh jykre ěn ti, ājag tỹ nĕn han sór mũ ěn ti.

22 Tag vỹ rán kỹ nĩ, ha mĕ. Abraão vỹ kósin régre nĩ ja nĩgtĩ. Ũ mỹnh fi vỹ tỹ ti camarada fi nĩ, kỹ ũ mỹnh fi vỹ tỹ ti prũ pĕ fi nĩ.

23 Kỹ Abraão tóg ā camarada fi mré nỹ ja nĩ, ti tỹ ver kófa tũ ra, kỹ ti kósin tóg fi ki mur mũ sir. Hā ra tóg ā prũ pĕ fi ki (tóg) ā kófa ra kósin mũ gé sir. Topĕ tỹ ti mỹ: “ā kófa nĩ ra ā tóg kósin ke mũ,” he jan hā vĕ.

24 Topĕ tóg tag han, ěg tỹ ti jykre ki kanhrān jé. Ti tỹ ěg mỹ comparação han hā vĕ, fag to, ha mĕ. Topĕ tỹ ěg mré jykrĕn mũ ri ke fag nỹtĩ, Abraão prũ fag. Agar fi vỹ tỹ Abraão camarada ja nĩgtĩ. Ti mré ke

pě tũ fi vĕ. Kŷ fi tóg ri ke nĭ, Topĕ tŷ krĭ tŷ Sinai tá Moisés mŷ ti tŷ ěg jyvĕn ěn tó ja ti. Tag vŷ Agar fi ri ke nĭ, ti camarada fi ri ke. Ũ tŷ vĕnh jykre ěn han mũ vŷ tŷ ũ camarada ri ke nŷtĭ, fi kóm. Tŷ ag tóg sir Topĕ mré ke tũ nŷtĭ, ũ tŷ Judeu jykre han mũ ag.

<sup>25</sup> Kŷ Agar fi vŷ krĭ tŷ Sinai ri ke nĭ, ga tŷ Arábĭa tá. Hã ra fi tóg cidade tŷ Jerusalém ri ke nĭ gé, hã vŷ: Judeu ag jykre han mũ ag kar, he mũ, hã vŷ: Jerusalém, he mũ. Tŷ ag Topĕ mré ke tũ nŷtĭ, ũ tŷ Judeu ag jykre han mũ ag.

<sup>26</sup> Hã ra ěg jamã vŷ kanhkã tá nĭ, Jerusalém tãg to ken hã vĕ, hã vŷ: kanhkã, he mũ. Ěg mŷnh ri ke vĕ sir, Abraão prŷ pě fi ri ke vĕ sir, Jerusalém tãg, he mũ tag ti.

<sup>27</sup> Tag to tag tóg rán kŷ nĭ, ha mĕ: “kurĭ ã tóg nĭ, krĕg vãnh ã tóg nĭ. Ge ra mŷ sér tĭmnĭ, jamã há ra prĕrmnĭ, ã mŷ sér tĭn kŷ, gĭr ũ tŷ ã ki mur ja tũ ra. Ā krĕ vŷ e tãvĭ nŷtĭnh mũ, ũn krĕg mũ fi krĕ e kãfór ti nŷtĭnh mũ, ã krĕ ti, ã mén tŷ ã fón mũ ra. Ũ tŷ fi mén mré tĭ mũ fi krĕ kãfór ti nŷtĭnh mũ, ã krĕ ti,” he ja tóg nĭ, Topĕ vĭ tŷ rán kŷ nĭ ki.

<sup>28</sup> Kŷ ěg tóg Isaque ri ke nŷtĭ. Topĕ tóg Isaque to Abraão mŷ: “ã kófa nĭ ra ã tóg kósin ke mũ,” he ja nĭ. Kŷ ěg tóg Cristo ki ge kŷ nŷtĭ kŷ tŷ Topĕ krĕ nŷtĭ, Topĕ tŷ: “inh krĕ vŷ tŷ ãjag nŷtĭnh mũ,” hen kŷ. Topĕ vĭ tag tigrĭn ěg tóg Isaque ri ke nŷtĭ.

<sup>29</sup> Kŷ Abraão kósin ve vŷ ti prŷ pě fi kósin vóg kónã ja nĭgtĭ. Abraão vŷ ã kófa tũ ra ã kósin ve ěn han, hã ra tóg Topĕ kuprĭg tigrĭn ã prŷ pě fi kósin han, ã kófa pě ra. Kŷ ti kósin ve vŷ ěgno vóg kónã mũ. Hã kŷ ěg tóg tag vég tĭ gé, ũri. Judeu jykre han mũ ag vŷ ěg vóg kónã sór tĭ gé ver.

<sup>30</sup> Kÿ Abraão krě ag to tag vÿ rán kÿ nĩ, ha mẽ: “ã camarada fi fón nĩ, fi kósın mré,” he ja tóg nĩ. “Ã camarada fi kósın pi(jé) ã prũ pẽ fi kósın mré ã tũ mãn ke mũ'. Æ pir mÿ ti mãn ke mũ, ã prũ pẽ fi kósın ti,” he ja tóg nĩgtĩ, Topẽ vĩ tÿ rán kÿ nĩ ki, Abraão krě to.

<sup>31</sup> Kÿ ěg tóg ti prũ pẽ fi kósın ri ke nÿtĩ. Ěg pi(jé) tÿ ti camarada fi kósın ri ke nÿtĩ, ěg tÿ Jesus ki ge kÿ nÿtĩn kÿ.

## 5

### *Jesus tÿ ěg kygvãn ja*

<sup>1</sup> Kÿ Jesus tóg ěg kygvã, vėnh jykre si to, ěg kygvar kÿ nÿtĩ jé sir. Hã kÿ Judeu ag jykre ěn han sór tũg nĩ. Ũ tÿ tag to ãjag krĩn sór mũ ěn ag kato tẽmnĩ, ag nón mũ sór tũg nĩ, ãjag tÿ vėnh jykre ěn krẽm sigse kÿ nÿtĩ mãn tũ nĩn jé sir.

<sup>2</sup> Hã kÿ sóg ãjag mÿ kãmén mũ, inh, hã vÿ: Paulo, he mũ. Sÿ ãjag mÿ nén tónh ken hã vė, ha mẽ: ãjag tÿ ãjag gré junun fár kym kÿ, ãjag tÿ Judeu ag jykre han jé, kÿ Cristo vÿ ãjag mÿ nén ũ há han ke tũ nĩ.

<sup>3</sup> Ha vé, sÿ tag tó mãn ke vė gé, ha mẽ. Æjag tÿ ãjag fár kym kÿ ãjag han kãn ke mũ sir, Moisés tÿ ěg mÿ vėnh jykre nĩm ja ěn ti.

<sup>4</sup> Hã ra ãjag tóg Cristo tovãnh ke mũ, ãjag tÿ Moisés tÿ ěg jyvėn tĩ ěn han sór kÿ, ãjag tÿ Moisés jykre tugrĩn Topẽ mÿ tÿ ũn há nÿtĩ sór kÿ. Topẽ vÿ ěg jagãgtãn sór mũ. Æjag tÿ Moisés jykre han sór kÿ ãjag tóg ti tÿ ěg jagãgtãn tag to é he mũ sir.

<sup>5</sup> Æjag jãvo ěg tóg ěg tÿ Jesus ki gen kÿ Topẽ mÿ tÿ ũn há nÿtĩnh mũ. Ěg tÿ ti ki ge kÿ nÿtĩn kÿ ěg tóg

Topě kuprĩg tỹ jagrě nỹtĩ. Ěg jagrě tag tugnĩn ěg tóg Topě mỹ tỹ ũn há nỹtĩ.

<sup>6</sup> Ha vé, ěg tỹ Jesus Cristo ki ge kỹ nỹtĩn kỹ tóg tỹ nén ũ tũ tĩ sir, ũn gré junun fár kym ja ti, ũn tỹ kym ja tũ ti ke gé. Ti ki ge kỹ ěg tóg nỹtĩ, kỹ ěg tóg tỹ nén ũ pir nỹtĩ ha, jagně to há ěg nỹtĩ ha.

<sup>7</sup> Ha vé, mũ há han ja ājag nĩgtĩ. Ājag tỹ ne jé tovānh sór ně? Ājag tỹ ne jé věnh vĩ há kri nĩm sór tũ nĩ ně?

<sup>8</sup> Topě tỹ ājag krĩn pijé'. Ti hã ne ājag jé prěr ja nĩgtĩ'.

<sup>9</sup> Tag to jykrén: fermento sĩ vỹ ěg tỹ pão kujāgja kỹ kri rũm ke tĩ, kỹ tóg tỹ sónsón ke kãn tĩ, tỹ nĩ kãn tóg tĩ, pão ti. Topě vỹ kujāgja vỹ ge nĩ, ha mẽ. Ke tũg nĩ.

<sup>10</sup> Ěg Senhor tũ vỹ tỹ ājag nỹtĩ. Hã kỹ sóg ājag to: “ag hỹn ti tovānh ke tũ nĩ,” he tĩ, “ag hỹn ti japry, ti jamĩn jagma mũ mãn ke mũ,” he sóg tĩ. Ũ tỹ ājag krĩn mũ ěn ne vēsýrénh ke mũ', ājag krĩn kónān ja tag to, ti tỹ tỹ pã'i nĩ ra.

<sup>11</sup> Inh pi(jé) ěg gré junun fár kym to: “ke ra,” he tĩ'. Isỹ ag mré tag tó ra ag hỹn inh vóg kónān ke tũ nĩ vē. Isỹ ag mré tag tó ra ag hỹn iso jũnh ke tũ nĩ vē. Ěg tỹ ěg fár kym tugrĩn krenkren tĩ ra ěg tóg Jesus tỹ ka to sa ja ěn to krenkren ke tũ nĩ vē, kỹ tóg ag mỹ sér tĩ vē, isỹ věnh jykre si tó tĩ ra. Hã ra sóg tó tũ nĩgtĩ.

<sup>12</sup> Ũ tỹ tag tó mũ ag jé ājag grāfy kym kãn, ũ tỹ ājag krĩn kónān mũ tag ag.

<sup>13</sup> Hã ra Topě tóg ěg jé prěr, ti tỹ ěg kygvān jé. Ti tỹ ěg kygvān kỹ ěg kygvar kỹ nỹtĩ ha. Ge ra ěg tóg ěg tỹ vēsóg ki nén to jykrén mũ ěn han sór ke tũ nĩ,

ti kórég nĩn kŷ. Ěg tũ hã han ke tũ ěg nĩ. Ěg tŷ jagně to há nŷtĩ tag hã ne há nĩ'. Jagně ki rĩr to ken hã vĕ.

<sup>14</sup> Ha vé, Topě tŷ ěg jyvĕn e ěn ki króm kãn já ěg tóg ke mũ, ěg tŷ nén ũ pir han kŷ, hã vŷ: “ã régre ki rĩr há han nĩ, ã tŷ vĕnh ki rĩr há ri ke han nĩ, ã régre ki,” he mũ.

<sup>15</sup> Jãvo ãjag tóg mĩg ri ke jagně mãn sór mũ, jagně to jũn kŷ. Jagně tŷ tũ' he já ģjag tóg ke mũ, ge kŷ, ha vemnĩ.

*Ěg tŷ ěg tŷ nén to én mũ ěn han ke tũ*

<sup>16</sup> Hã kŷ sóg ãjag mŷ: “Topě kuprĩg tŷ ãjag mŷ nén tó mũ ěn hã han nĩ,” he sór mũ. Kŷ ãjag tóg ãjag tŷ nén to én mũ ěn han ke tũ nĩ.

<sup>17</sup> Ěg tŷ nén to én mũ vŷ Topě kuprĩg tŷ ěg mŷ nén tó mũ ěn kato tĕ nĩ, kŷ Topě kuprĩg vŷ ěg tŷ nén to én mũ ěn kato tĕ nĩ gé. Jagně to rárá ag tóg tĩ, hã kŷ ěg tóg ěg tŷ nén han sór mũ ěn han ke tũ nĩ.

<sup>18</sup> Ěg tŷ hã ra Topě kuprĩg tŷ ěg mŷ nén tó mũ ěn han kãn kŷ tóg ěg se mãn ke tũ nĩ sir, Topě tŷ vãsŷ ěg jyvĕn ja ěn ti.

<sup>19</sup> Ěg tŷ vĕsóg ki nén to jykrén mũ ěn vŷ kórég nĩ, kŷ vĕnh kar vŷ ki kanhró nŷtĩ. Ěg tŷ vĕsóg ki nén to jykrén to ken hã vĕ, hã vŷ: mén tũ mré nŷ, he mũ, prũ tũ mré nŷ, he mũ, nén ũ kavéj han tĩ, he mũ, ěg tŷ nén to én mũ kar han tĩ, he mũ,

<sup>20</sup> ěg tŷ vĕnh kãgrá to: Topě vĕ, he tĩ, he mũ, kujá jykre han tĩ, he mũ, curandeiro jykre han tĩ, he mũ, jagně kato vãsãn tĩ, he mũ, jagně to ãjag fe tŷ gŷm ke (ka)mĕ, he mũ, jagně tũ to jykrén kónãn tĩ, he mũ, vĕsŷ ũn mág han sór mũ, he mũ, vĕnh kãpãm kŷ nŷtĩ sór mũ, he mũ, jagně vĩ kato tĕ mũ, he mũ,

21 jagně tũ to én tĩ, he mũ, kronkron tĩ, he mũ, krĩn tũ, he mũ, vėnh jykre pãno han tĩ tỹ hėn ri ke ke gé. Tag to sóg ãjag jyvėn huri, hã ra sóg tó mãn sór mũ. Ũ tỹ tag han mũ ag pi(jé) Topě tỹ tỹ ěg pã'i nĩ venh ke mũ'.

22 Topě kuprĩg tỹ ěg kanhrãn mũ vỹ tag ri ke tũ nĩ. Há kar ti nĩ. Ti tỹ ěg kanhrãn to ken hã vė, hã vỹ: jagně to há, he mũ, mỹ sér tĩ, he mũ, krĩ kuprã, he mũ, jagně to fe há nỹtĩ, he mũ, koměr hã vĩ, he mũ, jagně jagãgtãn tĩ, he mũ, jagně mỹ ón vãnh, he mũ,

23 vėsỹ ũn mág han sór tũ, he mũ, vėso jykrén tĩ, he mũ. Topě pi(jé) tag kato tẽ tĩ', ti tỹ vãsỹ ěg jyvėn ti vỹ tag ri ke ja nĩgtĩ gé.

24 Ěg tỹ tỹ Jesus Cristo tũ nỹtĩn kỹ, kỹ ěg tóg tỹ ti tỹ ka to sa ja ěn ri ke nỹtĩ. Hã kỹ ěg tóg ěg tỹ nén to én mũ ěn han mãn sór ke tũ nĩ ha sir, ěg tỹ nén ki vė'ĩ mũ ěn han mãn sór ke tũ ěg nĩ ha.

25 Ěg tỹ Topě kuprĩg tỹ jagrě nỹtĩn kỹ, kỹ ěg tóg ti tỹ ěg mỹ nén tó mũ ěn han kãn ke mũ sir, ti kuprĩg tỹ ěg mỹ nén tó mũ ěn ti.

26 Kỹ ěg tóg sir tỹ ũn mág nỹtĩ sór ke tũ nĩ, jagně jũ han mãn sór ke tũ ěg nĩ, jagně tũ mãn sór ke tũ ěg nĩ gé. Vėnh jykre há hã han jé ěg tóg ke mũ.

## 6

### *Ěg tỹ jagně jagãgtãn ke*

1 Inh kanhkã', kejėn ãjag kãmĩ ũ tóg kygněg tĩ, vėnh vatánh tá. Kỹ ũ tỹ kygněg mũ ěn mỹ: “kygně ã mỹr,” hemnĩ, ãjag tỹ Topě kuprĩg tỹ jagrě nỹtĩn kỹ. Koměr hã ti mỹ tómnĩ, ti tỹ kygněg mũ ěn ti. Kỹ vėso

jykrén há han nĩ gé, ãjag tỹ ti tỹ kygně ěn ri ke han tũ nĩ jé, ti kóm.

<sup>2</sup> Jagně ajudar hemnĩ, ãjag mré ke ũ tỹ jagtar nĩn kỹ. Cristo tỹ ěg jyvěn mũn hã vĕ.

<sup>3</sup> Kejĕn ũ tóg vĕsóg ki vĕsỹ ũn mág han sór tĩ. Hã ra tóg tỹ nĕn ũ tũ nĩ. Kygněg ti tĩ, ũ tỹ tag to jykrén mũ ti. Vĕnh hã mỹ tóg ón mũ sir.

<sup>4</sup> Ājag jykre tugnỹm nĩ. Ti há nĩn kỹ tóg há tĩ, kỹ tóg tỹ ũn há nĩ, ũ tỹ vĕnh jykre há han mũ ěn ti. Jagně mỹ: inh jykre há vỹ ã jykre há kãfór nĩ, he tũg nĩ.

<sup>5</sup> Topĕ hã ne ěg ki ěg jykre há ěn vég tĩ', kar kỹ tóg ěg mré ke ag jykre ki kanhró nĩ gé, Topĕ ti.

<sup>6</sup> Kejĕn ũ tóg ãjag mỹ Topĕ vĩ kãmĕn mũ. Ti mỹ ãjag tỹ nĕn ũ nĩmnĩ, ti tỹ ãjag mỹ kãmĕn mũ kaja ti.

<sup>7</sup> Kygně tũg nĩ, ěg tỹ Topĕ to é he kỹn pi(jé) há nĩ'. Ěg tỹ ón kỹ: vĕnh jykre há kãgmĩ kỹ inh nĩ ha, hen kỹ tóg ěg kren han ke tũ nĩ. Topĕ vỹ ěg jykre ki kanhró nĩ.

<sup>8</sup> Ge ti nĩgtĩ, ěg tỹ nĕn han mũn ti. Ěg tỹ ěg tỹ nĕn to ěn mũ ěn han kỹ ěg tóg ter ke mũ sir. Kỹ tog ěg tỹ mandioca ko vãnh krãn kỹ ti nin ko kỹ ti tỹ ěg tĕn ěn ri ke nĩ sir. Ěg tỹ Topĕ kuprĩg tỹ ěg mỹ nĕn tó mũ ěn han kỹ ěg tóg rĩr krỹg ja tũ ěn venh ke mũ, kỹ tóg ěg jakré tỹ kanĕn há han kỹ ěg tỹ ko ěn ri ke nĩ sir.

<sup>9</sup> Hã kỹ nĕn ũ há han to krónh ke tũg nĩ. Ve jé ěg tóg ke mũ, ti kanĕ há ěn ti, Topĕ tỹ ěg mỹ nĕn ũ há han ke ti, ěg tỹ Topĕ jykre há tovãnh tũ nĩn kỹ.

<sup>10</sup> Hã kỹ ěg tóg vĕnh kar jagãgtãn ke mũ. Kỹ tóg há tãvĩ nĩ, ěg tỹ ěg mré Jesus ki ge kỹ nỹtĩ ag jagãgtãn ti.

*Paulo tỹ ag jyvĕn mãn*

11 Ha vé, rá mág han sóg tĩ, sỹ vėsóg ki ãjag mỹ rán kỹ.

12 Û ag tóg ãjag kutãn tĩ, ãjag tỹ ãjag gré junun fár kym jé. Ag tỹ vėnh mỹ nén ù há han sór vė, ha mẽ. Judeu ag tóg ěg vóg kónãn tĩ, ěg tỹ fóg ag mỹ: “ãjag gré junun fár kym nĩ,” he tũ to. Û tỹ ãjag kutãn mũ ag vỹ Judeu tỹ ag vóg kónãn ěn ve sór tũ nĩ. Cristo tỹ cruz to sa ja ra ag vėsỹrénh sór tũ nĩ, hã kỹ ag tóg ãjag mỹ: “ha ãjag fár kym nĩ,” he mũ. Ag vĩ jēmẽ tũg nĩ.

13 Ha vé, ag tỹ ãjag gré junun fár kym ja ra ag tóg Topě tỹ vãsỹ ěg jyvėn tĩ ěn han kãn ja tũ nĩgtĩ. Hã ra ag tóg ãjag mỹ ãjag tỹ vėnh kym ke ti tó mũ, ag tỹ vėnh kar mỹ ãjag tỹ nén han mũ tó jé sir. Tag ki ag tóg tỹ ùn mág nỹtĩ sór mũ, vėsóg ki.

14 Ag jãvo sóg tỹ ùn mág nĩ sór tũ nĩ. Nén pir tóg inh mỹ sér tĩ, hã vỹ: ěg pã'i tỹ Jesus Cristo tỹ cruz to sa ja ěn, he mũ. Kỹ ěprã ke jykre inh mỹ tũ tĩ ha. Jesus tỹ cruz to sa kỹ tóg inh mỹ tỹ tũ' he ja nĩ, ěprã ke jykre tỹ, Jesus ti. Kỹ sóg han sór tũ nĩ ha. Jãvo sóg cruz to sa ri ke han kỹ nĩ gé, ěprã ke jykre mỹ sóg hur tũg. Sỹ han tũ to ken hã vė.

15 Û ag tóg ãjag fár kym tĩ, jãvo ù ag tóg kym tũ nĩ gé. Hã ra tóg tỹ nén ù tũ nĩ gé. Topě mỹ ěg há nỹtĩ, ěg tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩn kỹ. Topě vỹ ěg han mãn, kỹ ěg tóg tỹ ùn tãg nỹtĩ ha. Tag hã ne há nĩ'.

16 Û tỹ vėnh jykre tãg tag han mũ ag krĩ kuprãg ti tĩ, Topě ti, ù tỹ ge jagãgtãn ti tĩ. Topě tũ ag hã vė ha. Israel pẽ ag hã vė sir.

17 Kỹ inh kutãn mãn tũg nĩ, inh vėsỹrénh han mãn tũg nĩ. Jesus vėsỹrénh ja ěn ri ke han inh mỹr, hã kỹ sóg ti ri kén kygven kỹ nĩ ha.

<sup>18</sup> Inh kanhkã', ãg pã'i tỹ Jesus Cristo jé ãjag tar han, ti jé ãjag krĩ kuprãg. Hã vẽ.

## **Topẽ vĩ rá** **New Testament in Kaingang (BR:kgp:Kaingang)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaingang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

### **Copyright Information**

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

### **The New Testament**

in Kaingang

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files  
dated 29 Jan 2022  
16af52c8-0e45-5e91-b36c-cd314d36d7fc